

การศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo
รายวิชา ส 14101 สังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
The Study of Creative Thinking Skills And Learning Achievement Using
Creative Based Learning With The Team-Pair-Solo Technique In S14101
Social Studies For Grade 4 Students

อัครเดช โพธิ์บัณฑิต¹ และ อังคณา ตุงคะสมิต²
มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2}

Arkaradet Phothibundit¹ and Angkana Tungkasamit²
Khon Kaen University^{1,2}

Corresponding Author, Email: arkaradet.ph@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์ร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยรูปแบบ Pre-Experimental Designs โดยใช้กลุ่มเป้าหมายในการทดลองกลุ่มเดียว วัดผลหลังการทดลอง (One Shot Case Study) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเป็ด (ท่าบึงประชาสงเคราะห์) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ Team-pair-solo จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 16 ข้อ 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage)

* ได้รับบทความ: 20 มีนาคม 2568; แก้ไขบทความ: 21 เมษายน 2568; ตอบรับตีพิมพ์: 30 กันยายน 2568

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเปิด (ท่าบึงประชาสงเคราะห์) หลังจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 27 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 28 คน คิดเป็นร้อยละ 96.43 และมีคะแนนเฉลี่ย 43.25 คิดเป็นร้อยละ 90.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 22 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 28 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 และมีคะแนนเฉลี่ย 31.35 คิดเป็นร้อยละ 78.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: ทักษะการคิดสร้างสรรค์; การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน; เทคนิค Team-pair-solo

Abstract

The objectives of this research were to 1) study creative thinking skills using a Creative Based learning with Team-pair-solo techniques subject S14101 Social Studies for Grade 4 students has a score of 70 percent or more. 2) Study academic achievement using a The Study of Creative Thinking Skills And Achievement Using Creative Based Learning With The Team-Pair-Solo Technique subject S14101 Social Studies for Grade 4 70 percent of the students has a score of 70 percent or more. This research is a pre experimental design (one shot case study) The target group in this research is 4th grade students of Ban Ped School (Tha Bueng Pracha Songkhro) who are studying in the second semester of the academic year 2024, totaling 28 people. The research tools used Including 1) a learning management plan using a creative learning management model as a base together with Team-pair-solo, 8 plans 2) Creativity test, 16 questions 3) Academic achievement test, 40 questions. Statistics used in data analysis are mean, standard deviation and percentage.

The research results found that

1. The creative thinking skills of the 4th grade students of Ban Ped School (Tha Bueng Prachasongkhro) after the number of students who passed the criteria, 27 out of 28 students, representing 96.43 percent, and had an average score of 43.25, representing 90.10 percent, which is lower than the specified criteria.

2. Academic achievement: The number of students who passed the criteria was 22 out of 28 students, which is 78.57 percent, and the average score was 31.35, which is 78.37 percent, which is higher than the specified criteria

Keywords: Creative thinking skills; Creative Based learning; Team-pair-solo

บทนำ

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ที่แตกต่างจากความคิดของคนทั่วไป รวมทั้งการดัดแปลงหรือพัฒนาความคิดเดิมให้กลายเป็นสิ่งใหม่ที่มีคุณประโยชน์และได้รับการยอมรับจากสังคม (Socially valued idea) กล่าวคือ ผู้เรียนควรสามารถคิดต่อยอดจากผลงานที่มีอยู่เดิมให้เกิดความแปลกใหม่ สามารถประยุกต์และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคลในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในบริบทการศึกษายุค Thailand 4.0 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้

ในปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและกลายเป็นนิสัยควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม เช่น ความรับผิดชอบ วินัย ความซื่อสัตย์ ใฝ่เรียนรู้ และการมีน้ำใจ ทั้งนี้จะต้องเป็นไปพร้อมกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มักเกิดจากหลายปัจจัย เช่น การขาดแรงจูงใจ การขาดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ความไม่มั่นใจในการแสดงความคิดเห็น และการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเฉพาะทักษะพื้นฐานมากเกินไป ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดสร้างสรรค์ เช่น การบูรณาการกิจกรรมที่สนุกสนานและท้าทาย การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิด และการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิจารณ์

หนึ่งในแนวทางที่ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย คือ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning: CBL) (Luechaipanit, 2015) ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้ ค้นคว้า และพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องยังพบว่า เทคนิคการเรียนรู้แบบ Team-Pair-Solo ซึ่งเป็นการจัดลำดับการเรียนรู้จากการทำงานเป็นกลุ่ม → ทำงานเป็นคู่ → ทำงานด้วยตนเอง (Kagan, 1995) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-Pair-Solo จึงถือเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถส่งเสริมกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ตลอดจนช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นแนวทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องเผชิญกับโลกซึ่งเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเป็ด (ท่าบึงประชาสงเคราะห์) อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 28 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบพรี-ทดลอง (Pre-Experimental Designs) โดยใช้รูปแบบกลุ่มเดียววัดผลหลังการทดลอง (One-Shot Case Study) เพื่อศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ตัวแบบการวิจัย

X □ O

โดยที่

- X = การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning: CBL) ร่วมกับเทคนิค Team-Pair-Solo
- O = ทักษะการคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน (16 ชั่วโมง) โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-Pair-Solo กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระภูมิศาสตร์) ได้แก่

แผนที่ 1 แผนที่และการแปลความหมาย (2 ชั่วโมง)

แผนที่ 2 ภาพถ่ายทางภูมิศาสตร์ อากาศ และดาวเทียม (2 ชั่วโมง)

แผนที่ 3 แผนที่จังหวัดของเรา (2 ชั่วโมง)

แผนที่ 4 ลักษณะกายภาพภายในจังหวัดขอนแก่น (2 ชั่วโมง)

แผนที่ 5 แหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในจังหวัดขอนแก่น (2 ชั่วโมง)

แผนที่ 6 ลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญ (2 ชั่วโมง)

แผนที่ 7 การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในจังหวัดและผลที่เกิดขึ้น (2 ชั่วโมง)

แผนที่ 8 การจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดขอนแก่น (2 ชั่วโมง)

2. แบบวัดความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ แบบอัตนัย ชนิดเขียนตอบ จำนวน 16 ข้อ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ปฐมนิเทศ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-Pair-Solo และกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรม

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ ตามแผนที่กำหนดจำนวน 8 แผน รวมเวลา 16 ชั่วโมง โดยจัดกิจกรรมในรายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3. วัดผลหลังการเรียนรู้ ด้วยแบบวัดความคิดสร้างสรรค์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การคิดสร้างสรรค์

นำแบบวัดความคิดสร้างสรรค์มาตรวจให้คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินว่า นักเรียนร้อยละ 70 ต้องมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นำข้อสอบหลังเรียนมาตรวจให้คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินว่า นักเรียนร้อยละ 70 ต้องมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเป็ด (ท่าบึงประชาสงเคราะห์) จากการสอนโดยรูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo ในการวิจัยครั้งนี้ สรุปผล การวิจัยได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเป็ด (ท่าบึงประชาสงเคราะห์) จากรูปแบบการจัด การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo

คะแนนเต็ม	คะแนน ตามเกณฑ์ (ร้อยละ 70)	จำนวนนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์		คะแนนที่ได้		
		คน	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ร้อยละ
48	34	27	96.43	43.25	3.68	90.10

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเป็ด (ท่าบึงประชาสงเคราะห์) จากการสอนโดยรูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ทั้งหมด 27 คน คิดเป็นร้อยละ 96.43 และมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 43.25 คิดเป็นร้อยละ 90.10 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเป็ด (ท่าบึงประชาสงเคราะห์) จากการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็น ฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo สรุปผลการวิจัยได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเป็ด (ท่าบึงประชาสงเคราะห์) จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo

คะแนนเต็ม	คะแนน ตามเกณฑ์ (ร้อยละ 70)	จำนวนนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์		คะแนนที่ได้		
		คน	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ร้อยละ
40	28	22	78.57	31.35	7.26	78.37

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเป็ด (ท่าบึงประชาสงเคราะห์) จากการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 22 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 28 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 และมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 31.35 คิดเป็นร้อยละ 78.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo ผู้วิจัยขอเสนอผลการอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 27 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 28 คน คิดเป็นร้อยละ 96.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 43.25 คิดเป็นร้อยละ 90.10 จากคะแนนเต็ม 48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและจินตนาการ สร้างความสนุกสนานในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันและการสื่อสาร เตรียมความพร้อมสำหรับโลกในอนาคต และเทคนิค ทีม-คู่-เดี่ยว (Team-Pair-Solo) การทำงานในกลุ่ม (Team) ช่วยให้ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การแบ่งงาน, การสื่อสาร, การร่วมมือกันแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในชีวิตจริง การทำงานในคู่ (Pair) ช่วยให้นักเรียนได้โอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอภิปรายอย่างใกล้ชิด ซึ่งช่วยให้ความคิดของแต่ละคนได้รับการพัฒนาผ่านการปรับแต่งความคิดเห็น การทำงานเดี่ยว (Solo) ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกคิดด้วยตนเอง และพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานเดี่ยวยังช่วยให้นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในทางที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง รูปแบบนี้ ช่วยเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ในหลายมิติ ทั้งในแง่ของการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการคิดริเริ่มด้วยตัวเอง การประยุกต์ใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ในแต่ละรูปแบบ จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีความท้าทายและกระตุ้นให้พวกเขาพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในทุกขั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษมณี ลาปะ (2559) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา 21103 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับผังกราฟฟิก ให้นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป โดยประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จากโรงเรียนทุ่งแก้ววิทยาคาร จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวนนักเรียนที่ศึกษา 24 คน ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้ แบ่งออกเป็นสามประเภท ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับผังกราฟฟิก 2) เครื่องมือที่สะท้อน ผลการปฏิบัติ คือ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบท้ายวงจร 3) เครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติการ คือ แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์นักเรียน ร้อยละ 79.17 มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 79.17 ขึ้นไป และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ร้อยละ 83.33 มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 73.75 ขึ้นไป

จากผลการวิจัยจะเห็นว่าการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ เป็นขบวนการสอนที่เน้นช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ไปตามขั้นตอนที่เหมาะสมกับวัยวุฒิ ภาวะทางอารมณ์ และสภาพแวดล้อม ช่วยให้นักเรียนได้พบคุณลักษณะ แต่ละอย่างในทางที่เหมาะสมเป็นที่พึงปรารถนาของสังคม และนักเรียนได้คิด วิเคราะห์และปฏิบัติจริง ถ้าโรงเรียนจัดกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง นักเรียนจะเรียนจะเกิด คุณลักษณะที่ต้องการเป็นกิจนิสัยอย่างถาวร ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กล่าวไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo โดยให้นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 22 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 28 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 และมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 31.35 คิดเป็นร้อยละ 78.37

ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สามารถกระตุ้นการคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหา เพิ่มความสุขและความมีส่วนร่วม พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออก เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่วนเทคนิค Team-pair-solo สามารถส่งเสริมการทำงานร่วมกัน (Team) การพัฒนาทักษะการทำงานคู่ (Pair) การส่งเสริมการคิดอย่างอิสระ (Solo) กระตุ้นการเรียนรู้และพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และจะช่วยพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น เนื่องจากนักเรียนจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในแง่ของความรู้, ทักษะการคิด, และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริงได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล เรืองณรงค์และลัดดา ศิลาน้อย (2558) ศึกษาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน การวิจัยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 1) ข้อมูลเชิงคุณภาพนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย และการสัมภาษณ์นักเรียนมาวิเคราะห์ ดีความ สรุปผลแล้วนำมารายงานผลในลักษณะของการบรรยาย 2) ข้อมูลเชิงปริมาณ นำคะแนนจากแบบวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบท้ายวงจรมาค่าเฉลี่ยและร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน นักเรียนร้อยละ 83.33 ผ่านเกณฑ์และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.00 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน นักเรียนร้อยละ 80.00 ผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.50

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนได้เรียนรู้จากการแสดงความคิดเห็น คิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ สร้างแนวปฏิบัติที่เหมาะสม การลงมือปฏิบัติจริง จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น กว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเทคนิค Team-pair-solo จึงน่าจะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ครูหรือผู้สนใจควรนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ CBL ร่วมกับ Team-Pair-Solo อย่างเป็นระบบ ใช้เวลาและความอดทน ไม่เร่งรัดนักเรียน

1.2 ควรกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน โดยมีครูคอยแนะนำใกล้ชิด

1.3 สามารถนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ โดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน

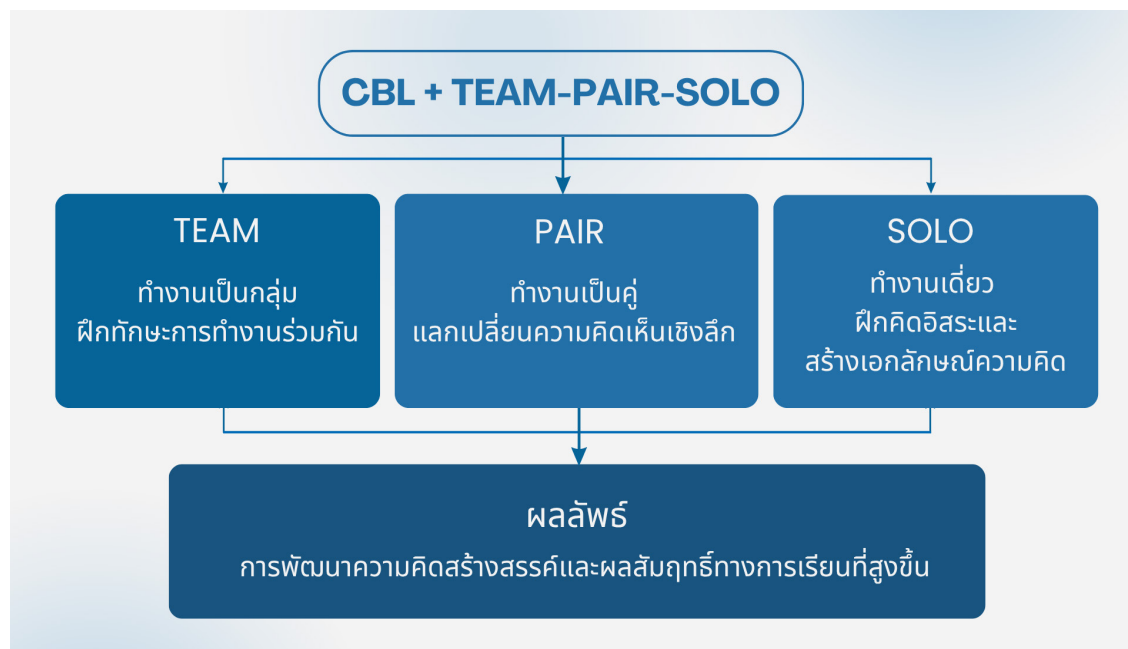
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการเรียนรู้ ความคงทนในการเรียนรู้ และทักษะทางสังคม

2.2 ควรใช้รูปแบบการวิจัยอื่น ๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning: CBL) เมื่อบูรณาการร่วมกับเทคนิค Team-Pair-Solo สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกลไกการเรียนรู้ที่ค่อย ๆ พัฒนาจากการทำงานเป็นทีม → คู่ → เดี่ยว ช่วยเสริมทั้งการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการคิดอย่างอิสระ อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และตอบสนองต่อเป้าหมายการศึกษาในยุค Thailand 4.0 ที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา กาญจนวงศ์. (2566). วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ขวัญสกุล อุปพันธ์. (2564). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์เรนซ์ รายวิชาบูรณาการความรู้ โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์. โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ องค์การมหาชน.
- ชลธิชา ชิวปรีชา. (2554). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ชโลธร ใจหาญ. (2558). การใช้การเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลรัตนบุรี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- ธนกร คงรัตน์. (2560). ปัจจัยด้านการจัดการโอเดียความคิดสร้างสรรค์และสมรรถนะของบุคลากรที่ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร กรณีศึกษาบริษัทผู้ผลิตยางรถยนต์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- ธัญญมงคล ปัญญาศรีวิชัย. (2562). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการประพันธ์เพลงโดยใช้เทคนิค Team-Pair-Solo ผ่านแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์อัจฉริยะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- ธีรภัทร นาหนองตูม. (2566). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ธีระศักดิ์ สีนชัย. (2558). การศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นวิธีการสอนแบบทีม คู่ เดี่ยว. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ทรงศักดิ์ สองสนิท. (2566). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ณัฐกิตติ์ นวลแสง. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค กลุ่ม คู่ เดี่ยว

(Team-Pair-Solo) เพื่อส่งเสริมทักษะการเล่นชอด้วงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์).

Veni, V. (2012). Improving students' reading comprehension on narrative text through team pair solo (Master's thesis). Semarang: Semarang State University Press.

Wenny, W. A. (2011). Improving students' reading comprehension through team pair solo strategy: A case study at the second year students of SMP Negeri 3 Taman in the academic year 2010/2011 (Master's thesis). Semarang: Faculty of Languages and Arts Education, IKIP PGRI Semarang University.

Yeni, S. (2009). Encouraging students' speaking mastery of discussion text by using team pair solo strategy at senior high school. Indonesia: College of Teacher Training and Education.